

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/404/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206186
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Husivarga
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7613206186.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Husivargu a sudcov JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Moniky Koščovej v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporkyni : D. N., bývajúcej v F. XXX, o zaplatenie 688 € s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 3. septembra 2015 č.k. 11C/147/2013-101 takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie návrhu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 708 € od 25.5.2009 do 16.12.2009, zo sumy 698 € od 17.12.2009 do 6.2.2011 a zo sumy 688 € od 7.2.2011 do zaplatenia, z r u š u j e rozsudok č.k. 11C/147/2013-101 z 3.9.2015 vo výroku o zamietnutí návrhu v tejto časti a konanie v tejto časti z a s t a v u j e.

V prevyšujúcej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Účastníkom n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo len „okresný súd“) rozsudkom zamietol návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorým sa navrhovateľ domáhal zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 688 €, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 708 € od 25.5.2009 do 16.12.2009, zo sumy 698 € od 17.12.2009 do 6.2.2011 a zo sumy 688 € od 7.2.2011 do zaplatenia, zákonného úroku vo výške 6 % ročne zo zmenkovej sumy 708 € od 10.8.2009 do 16.12.2009, zo sumy 698 € od 17.12.2009 do 6.2.2011 a zo sumy 688 € od 7.2.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 2,36 € a náhradu trov konania na základe zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 30.1.2009, pričom navrhovateľ ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv z tejto zmenky. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z originálu zmenky predloženej navrhovateľom súd zistil, že listina je označená ako zmenka, vystavená v Gelnici dňa 30.1.2009 s textom: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO : 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava. Do zmenky bola vpísaná suma 708 € a zmenkový úrok 0,25 % denne od 25.5.2009. Zo zmenky ďalej vyplýva: Splatné: POHOTOVOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava s doložkou „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Vystaviteľom bola odporkyňa k číslu zmluvy 7281480. Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa.

Z exekučného spisu sp.zn. 13Er/15/2010 súd zistil, že exekučnému súdu bola predložená zmluva o úvere č. 7281480 zo dňa 30.1.2009, uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSŤ s.r.o. a odporkyňou ako dlžníčkou, na základe ktorej bol odporkyňi poskytnutý úver vo výške 350 € a odporkyňa sa zaviazala zaplatiť požičanú sumu zvýšenú o príslušný poplatok v 12 mesačných splátkach po 58 €. V článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je uvedená dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradil včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradil len časť splátok, alebo neuhradil včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Po posúdení formálnych náležitostí zmenky v zmysle ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. súd uplatnený nárok posúdil aj v súvislosti s právnou úpravou viažucou sa na ochranu spotrebiteľa, teda podľa ust. §§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 2,3 a 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru (čl. 17) je neplatná, lebo ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Táto dohoda je súčasťou dlhého textu, vyhotoveného drobným a hustým písmom, obsahujúcim množstvo právnej terminológie a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah nie je spotrebiteľ schopný v krátkom čase pochopiť a zvážiť a nevie vyhodnotiť riziko podpísania zmenkovej dohody. Obsah dohody o vyplnení zmenky odporkyňa nemohla ovplyvniť a ani konkrétne znenie nebolo s odporkyňou ako spotrebiteľom individuálne dojednané. Dohoda o vyplnení zmenky spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitostí zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov. V dôsledku neplatnosti dohody o vyplnení zmenky nevzniklo právo na vyplnenie zmenky, a teda ani na plnenie z takto vyplnenej zmenky.

Z úverovej zmluvy a predloženej zmenky mal súd preukázané, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., pretože úver bol odporkyňi poskytnutý vo výške 350 €, z ktorých 30 % predstavuje sumu 105 € a teda veriteľ mohol od odporkyne prijať zmenku vyplnenú maximálne na sumu 455 € a nie na sumu 708 €. Keďže zmenka zabezpečovala nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a bola vyplnená v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., nie je možné z takejto zmenky uplatňovať právo v súdnom konaní. Ak teda predchodca navrhovateľa zabezpečoval spotrebiteľské úvery zmenkami v rozpore s cit. ustanovením, ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 OZ, ktorá neplatnosť nastáva priamo zo zákona a súd k nej prihliada i bez návrhu z úradnej povinnosti. Podľa predloženej zmenky sa zmenková suma úročí zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne, čo ročne predstavuje úrok vo výške 91,25 %. Zmenkový úrok v takejto výške súd považoval za úrok v rozpore s dobrými mravmi, keďže ide o sankčné plnenie, ktoré je v hrubom nepomere vo vzťahu k zabezpečovanej zmluvnej povinnosti. Takéto dojednanie zmenkového úroku považoval za neplatné podľa § 39 OZ v spojitosti s ustanovením § 3 ods. 1 OZ. Navyše dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je právnym úkonom obchádzajúcim zákon, pretože sa javí, že vystavením zmenky sa právny predchodca navrhovateľa snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch a tiež dodržaniu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zo všetkých uvedených dôvodov návrh navrhovateľa zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože vo veci nebol úspešný a úspešná odporkyňa si trovy konania neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a f/ O.s.p.. Navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhl. Súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú

zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany odporkyne neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Odporkyňa mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za odporkyňu. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter odporkyne ako spotrebiteľa, pričom odporkyňa sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Súd prvého stupňa sa pritom aplikáciou zákona 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého odporkyňa vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sama odporkyňa, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj odporkyňa vznesie námietky, je na nej, aby ich oprávnenosť preukázala. Dôkazné bremeno teda spočíva na odporcovi a nie je možné ho preniesť na navrhovateľa. Nesúhlasil so záverom súdu, že dohoda o vyplňacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných (správne spotrebiteľských - poznámka odvolacieho súdu) úverov. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon zároveň nelimitoval použitie iba istého druhu zmeniek, a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek. Vzhľadom na skutočnosť, že odporkyňa uplatnený nárok nepoprela a napriek tomu súd tento zamietol, považuje navrhovateľ napadnuté rozhodnutie za prekvapivé.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

Navrhovateľ v odvolacom konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Odporkyňa voči čiastočnému späťvzatiu nemala námietky (§ 101 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach podľa § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 708 € od 25.5.2009 do 16.12.2009, zo sumy 698 € od 17.12.2009 do 6.2.2011 a zo sumy 688 € od 7.2.2011 do zaplatenia, zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti a konanie v tejto časti zastavil.

Predmetom odvolacieho konania tak zostal rozsudok v celej prevyšujúcej časti, ktorým bola žaloba zamietnutá (ďalej len rozsudok) a súvisiaci výrok o trovách konania.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie navrhovateľa ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/, f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Rozsudok je v napadnutom výroku vecne správny, preto ho odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 14. júna 2016 o 11.35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 7. júna 2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Navrhovateľ namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p., t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav. Vykonalé dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., a z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Navrhovateľ v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda je neplatná, na jej základe nemohlo preto dôjsť k vyplneniu zmenky a následne ani nemohlo z takto vyplnenej zmenky (na základe neplatnej zmenkovej dohody) vzniknúť právo na akékoľvek plnenie. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať návrhom uplatnené zmenkové nároky. Návrh zamietol aj z dôvodu, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31.12.2010, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon č. 258/2001 Z.z.) a z takejto zmenky preto nemožno uplatňovať právo v súdnom (ani inom) konaní.

S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd uvádza nasledovné :

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane odporcu, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok

na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 30.1.2009.

Takto postupoval aj súd prvého stupňa, keď po zistení, že odporkyňa uzavrela s právnym predchodcom navrhovateľa zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

Z článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Okrem dôvodov, pre ktoré súd prvého stupňa považoval vyššie uvedenú dohodu za neprijateľnú zmluvnú podmienku, na ktorú odvolací súd odkazuje a na tomto mieste ich neopakuje, odvolací súd dopĺňa, že vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim z citovaného zákonného ustanovenia § 4 ods. 6, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Nepochybne takáto dohoda je v neprospech spotrebiteľa, lebo mala zabezpečiť nároky v širšom než zákonom rozsahu.

V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 OZ, preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky navrhovateľovi nepriznal.

Správny je aj záver súdu prvého stupňa, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., pretože vychádzajúc z poskytnutého úveru 350 € mohla byť vyplnená na zmenkovú sumu maximálne 455 € (350 € + 30 % príslušenstvo), pričom zmenka bola vyplnená na sumu 708 € a takto vyplnenú zmenku veriteľ (POHOTOVOSŤ s.r.o. ako právny predchodca navrhovateľa) nesmel prijať a ani ďalej postúpiť na navrhovateľa.

Práva uplatnené zo zmenky vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno navrhovateľovi priznať.

K ďalším odvolacím námietkam navrhovateľa odvolací súd uvádza nasledovné :

V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvoľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offo zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že navrhovateľom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvého stupňa v súlade s ust. § 120 ods. 1 O.s.p., keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovacom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného navrhovateľom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane odporkyne ide o spotrebiteľa, poskytol odporkyňi ex offo ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súladu s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, v zmysle ktorej súd prvého stupňa nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. a v ktorej navrhovateľ vytýkal súdu, že hoci sama odporkyňa nemohol vzniesť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade v záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiackej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

Napriek skutočnosti, že odporkyňa v konaní výslovne nenamietala, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo

patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offa skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporkyne ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporkyne ako spotrebiteľa.

Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon smēneční a šekový. Komentár, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offa. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offa skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák.č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z.

V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. č.438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienek povinnosťou súdu je ex offa prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné

ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

K odvolacej námietke navrhovateľa o prekvapivosti napadnutého rozsudku vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok nebol odporkyňou popretý odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že už z uznesenia Krajského súdu v Košiciach v tejto veci č.k. 4Ncb/32/2013-18 zo dňa 26. júna 2013, ktorým súd rozhodoval o námietke nepríslušnosti, vyplýva povinnosť súdu posudzovať platnosť zmenky aj podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a prednostne posudzovať uplatnený nárok podľa spotrebiteľského práva. Už z tohto uznesenia navrhovateľovi bolo teda zrejmé, že ním uplatnený nárok sa nebude posudzovať iba podľa zákona zmenkového a šekového, ale aj podľa noriem na ochranu spotrebiteľa a tento záver vyplynul aj z uznesenia Krajského súdu v Košiciach č.k. 6Co/260/2014-87 zo dňa 30.4.2015 a v ďalšom konaní mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým súdom vykonaným dôkazom vrátane tých, ktoré si súd sám zabezpečil za účelom súdneho prieskumu uplatneného nároku z hľadiska jeho súladu s normami na ochranu spotrebiteľa. Okrem toho navrhovateľ mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom na pojednávaní dňa 3.9.2015, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a z neúčasti na ktorom sa ospravedlnil, pričom nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky navrhovateľa nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1,2 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 prvej vety O.s.p.. Navrhovateľ bol v konaní neúspešný, a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania, keďže zavinil zastavenie konania späťvzatím žaloby, nemá preto právo na náhradu trov konania. Úspešnej odporkyňi trovy konania nevznikli, a preto odvolací súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.